

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN ETKİN
UYGULANMASI VE İZLENMESİ KONULU
ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

06 Kasım 2019 Çarşamba

KONU

-GREVIO Türkiye Üyesi Prof. Dr. Aşkın Asan'ın sunumu

6 Kasım 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.45

BAŞKAN: Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN – Çok değerli milletvekillerimiz, değerli hocamız, çok değerli arkadaşlar; ben hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Bugün GREVIO Temsilcisi Profesör Aşkın Asan Hanım aramızda. İstanbul Sözleşmesi'nin hazırlanmasından itibaren etkin şekilde görev almış bir arkadaşımız, bize çok kapsamlı bilgi verecek, sorularımıza cevap verecek.

Ben sözü kendisine bırakıyorum.

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Değerli Başkanım, değerli milletvekillerim; öncelikle hepimizi selamlayarak konuşmama başlamak isterim. Bu yüce Mecliste sizlerle birlikte bu çatı altında bir araya gelmek benim için çok büyük bir mutluluk.

2007-2011 yılları arasında ben de Ankara Milletvekiliydim. 2011-2014 yılları arasında da Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı olarak devam ettim. 2014-2017 yılları arasında da bir üniversite rektörlüğüm var. Şimdi de GREVIO üyesi olarak seçildim. Nisan ayı itibarıyla zorlu bir seçim süreci yaşadım. O dönemde yerel yönetimlerde de yine bir seçim döneminden geçiyordu Türkiye. Ben bazen neredeyse aynı zorlukta diye tarif ediyorum o dönemi ama güzel bir başarıyla yine Türkiye olarak orada bulunmaktayız. Bugün de GREVIO üyesi olarak aranızdayım.

İstanbul Sözleşmesi Avrupa Konseyinin bir sözleşmesidir. Türkiye Avrupa Konseyinin kurucularındandır. Yani ne zaman? Türkiye 1949'dan beri Avrupa Konseyinin kurucu ülkeleri arasındadır, Avrupa Konseyini kuran ülkelerden bir tanesidir. 1949'dan bu yana birçok sözleşme onaylanmıştır Avrupa Konseyi nezdinde. Türkiye'nin orada daimî temsilcileri, büyük mekanizmaları, işleyen mekanizmaları, çalışan bürokratları, Dışişleri Bakanlığının çok değerli temsilcileri bilfiil bu Avrupa Konseyi çatısı altında sözleşmeler hazırlanırken gayret etmekte ve Türkiye'nin tüm bilgi ve birikimini o sözleşmeleri hazırlarken yansıtmaya çalışmaktadırlar.

Avrupa Konseyinin ilk sözleşmesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ydi. Yine, Avrupa Sosyal Şartı gibi, İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gibi, Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsü Avrupa Sözleşmesi gibi, yine, Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi gibi birçok sözleşme Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa Konseyine üye 47 ülkenin temsilcilerinin her birinin bir araya gelerek oluşturmuş olduğu sözleşmeler. Bu sözleşmelerin şöyle bir özelliği var, ortak aklın ürünü olduğu için hakikaten üzerlerinde oldukça çok çalışılıyor ve her ülkenin kendisini orada bulacağı ortak aklın ürünü metinler hazırlanıyor. Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Sözleşme de yine bunun gibi sözleşmelerden, Avrupa Konseyi sözleşmelerinden bir tanesi. Türkiye büyük bir emek vermiştir hazırlanmasında ve onaylanmasında. Bizim de Dönem Başkanı olduğumuz dönem 2011, Türkiye Dönem Başkanıydı Avrupa Konseyinde. İstanbul'da toplantı yapıldı, bu sözleşme orada imzaya açıldı. Bunun için İstanbul Sözleşmesi olarak da isimlendirilmiştir. Yani bu sözleşme sadece Türkiye için hazırlanmış bir sözleşme değil, tüm Avrupa 47 ülkesini kapsamakta. Şimdiye dek 34 tane ülke sözleşmeyi onaylamıştır ve meclislerinden geçirmiştir.

Şimdi, Avrupa Konseyinin her bir sözleşmesinin bir denetim organı mutlaka var. “Sözleşmeyi hazırladık, buyurun uygulayın.” denmiyor, mutlaka o mekanizmada bir denetim organı bulunuyor. Mesela İnsan Hakları Sözleşmesi'nin denetim mekanizması ne? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

Şimdi, İstanbul Sözleşmesi'nin de denetim organı GREVIO'dur. Uzmanlardan, 15 uzmandan oluşur ve bizlerin görevi –ben de onlardan biri olarak seçildim- bu sözleşmeye imza atan tüm ülkelere kadına karşı şiddetle mücadeleyle ilişkin uygulamaları gözlemlemek, raporlamak ve ülkelere tavsiyelerde bulunmak. Ben buraya gelmeden önce Avrupa Konseyine yazıyla Meclise geleceğimi ve burada bir konuşma yapacağımı bildirdim, onay aldım geldim. Yani benim görevim sadece Türkiye'yle ilgili değil; mesela İspanya'dan tutun, Fransa'ya kadar, Bosna Hersek'e kadar, Andorra'ya kadar birçok ülkenin kadına karşı şiddetle ilgili, ev içi şiddetle ilgili ve bunlarla mücadeleyle ilişkin yaptığı tüm uygulamaları ve yasal tüm işlemlerini izlemek, gözlemlemek.

Şimdi, İstanbul Sözleşmesi'nin Parlamentoda onaylanmasının ardından 8 Mart 2012 tarihinde sözleşmeyle uyumlu şekilde hazırlanmış 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girdi. O dönemde de Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısıydım ve bu kanunu bizim Bakanlığımız hazırladı ve hazırlanma sürecinde bilfiil de bulunmuş bir kişiyim.

Türkiye bu sözleşmeyi çekincesiz onaylamıştır, bu da önemli noktalardan biri. Bunu her toplantımızda övünerek aktarmaktayız, anlatmaktayız. Şunu söylüyoruz: Bir, “İlk imzalayan ülkeyiz.” İkincisi, “Çekincesiz onayladık.” diyoruz. Bunlar hep gurur duyduğumuz tarafları.

Şimdi, İstanbul Sözleşmesi sadece burada bu toplantıda konuşulmuyor. Bugün hani sayıyı abartmayayım ama şu anda dünyada belki de 1.000-1.500 farklı oturumlarda İstanbul Sözleşmesi konuşulmaktadır, uygulamalarıyla ilgili insanlara bilgi verilmektedir. Tüm toplantılarda İstanbul Sözleşmesi'nin kadınlara karşı şiddet konusunda altın standart olduğu vurgulanmaktadır herkes tarafından çünkü en yüksek, en değerli standartları içermektedir. Dünya düzeyinde de herkes bunu bu şekilde kabul etmektedir. Yani Birleşmiş Milletlerdeki konuşmalar da böyle. Konuşmaya girerken zaten böyle başlanılmaktadır. İstanbul Sözleşmesi'ne ithaf ederken, onunla ilgili konuşmalar yaparken kadınların korunmasına ilişkin altın standartlar içerdiği vurgulanarak -artık bu herkesin dilinde- bir deyim olarak da yerleşmektedir. Bu sadece Avrupa Konseyine üye ülkelere değil, başka ülkelere de açıktır ve bu şekilde de toplantılar da yapılmaktadır. Yani mesela Tunus, Fas gibi ülkeler de ilgi göstermektedir, bilgiler talep etmektedir, bizlerden insanlar oraya giderek bu sözleşmeyle ilgili bilgiler vermektedir. Yani sadece Avrupa ülkeleriyle sınırlı değil.

Şimdi, İstanbul Sözleşmesi'ne baktığımızda biz burada 4 tane ilke görüyoruz. Bunlardan bir tanesi “önleme” dediğimiz kadına yönelik her türlü şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi, bu bir. İkincisi, şiddet mağdurlarının korunması. Önce önleme, sonra koruma. Üçüncüsü, suçluların kovuşturulması, suçluların cezalandırılması; bu üçüncü aşama, üçüncü ilke. Dördüncüsü de kadına karşı şiddetle mücadele alanında bütüncül, eş güdümlü ve etkili iş birliği içeren politikaların hayata geçirilmesi. Şimdi, bu 4 ayak da çok önemlidir. Sözleşmenin uygulanması ve ülkelere gidildiğinde yapılan incelemeler... Bu 4 alanla ilgili incelemeler yapılmakta. Mesela birinci alan: Önleme konusunda bu ülke ne yapıyor, önce biz onu inceliyoruz. İkinci: Korumayla ilgili ne yapıyor ülke? Üç: Suçluları kovuşturma ve cezalandırmayla ilgili mekanizmalar nedir, neler yapılmakta? Dördüncü ayak da bütüncül politikalar. Yani bütün bakanlıklar birbirini görüyor mu? Çünkü bakın, Türkiye'de şöyle bir hataya düşüyoruz: İstanbul Sözleşmesi konuşulurken hep Aile Bakanlığına şey gidiyor yani o muhatap alınıyor. Oysa ki o en baştaki koordinasyonu sağlayan bakanlıktır. Bunun altında Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, yükseköğretime kadar tüm bakanlıklar, tüm birimler, kurumlar sorumludur. Tabii, eğer bu 4 aşama da uyumlu çalışıyorsa o zaman biz gerçek mücadeleden söz edebiliyoruz. Herhangi bir yerde aksaklık varsa zaten bu gidip diğer alanlardaki mücadeleyi de aksatmaktadır. Yoksa tek başına önlemeye yönelik tedbirler çok da iyi biliyoruz ki mümkün olmamaktadır.

Peki, GREVIO raporunu nasıl hazırlıyor? Size şimdi süreçten bahsetmek istiyorum. İlk birinci, GREVIO ülkelere bir anket gönderiyor. Bu zaten “web” sitemizde var. Oradan bu sorulara herkes erişebilir, açık. Soru kâğıdı devlete iletiliyor. Tabii, devlete ileme yolu yine Avrupa Konseyinin daimî temsilcileri yoluyla yani devlet yoluyla oluyor. Bu bir devlet mekanizmasıdır değerli milletvekillerimiz, değerli katılımcılar. Daimî temsilciler yoluyla ilgili koordine eden bakanlığa gönderiliyor. Ondan sonra bakanlıktan, devletten daha doğrusu dört ay içerisinde bu soruları cevaplandırması isteniyor. Devlet soruları cevaplandırıyor ve raporunu yine Dışişleri Bakanlığı yoluyla teslim ediyor. GREVIO’ya geliyor ve biz bunları inceliyoruz, ön inceleme yapıyoruz. Mesela 13 Kasım’da ben Strazburg’a gideceğim. Gittiğim zaman da 2 tane devletin yine ön inceleme raporları bizim masamıza yatırılacak. GREVIO ön incelemesini tamamlıyor. Tamamladıktan sonra devlet temsilcileri Strazburg’a davet ediliyor. “Gelin, siz bunları yazdınız, biz de inceledik. Burada bazı noktalar var kafamıza takılan. Onunla ilgili sizlere soru sormak isteriz.” diyorlar. Çünkü aynı zamanda bu anket sivil toplum örgütlerine de gönderiliyor. Onlar da gölge rapor hazırlıyorlar. Yani o ülkedeki sivil toplum çok önemli. Niye? Onlar da gölge vesilesiyle olup biteni kendi rakamlarıyla yazıp belgelendirip GREVIO’ya gönderiyorlar. Yani bizim önümüzde 2 tane, bir devletin cevapları var, bir de sivil toplumdaki gelenler. Bakın, bu tüm sözleşmelerde böyledir. Yani Terörizmle Mücadele Sözleşmesi’nden tutun Uyuşturucuyla Mücadeleyle İlişkin Sözleşme’ye kadar hep yöntem budur. Yani sivil topluma da sorular gönderilir, onlardan da cevaplar alınır. Bunlar ışığında GREVIO devlet yetkilileriyle görüşür. Çünkü devlet derse ki: “Bu 5’tir.” ama eğer sivil toplum “Hayır, 10’dur.” diyorsa orada bir tezat vardır ve açıklanması gerekmektedir. Bunlar bittikten sonra GREVIO o ülkeye ziyarete gider. Yani ne yaptı şimdi? Devlet yetkilileriyle görüştü, elinde raporlar var, gölge raporu da aldı ve artık ziyaret etme zamanı. Çünkü bazı sorular vardır, bazı noktalar; onlar hâlâ çelişkidedir. Gidip spesifik, o noktalarda, o konularda ülke ziyaretini gerçekleştirir. Şimdi, ülke ziyareti gerçekleştirildiğinde orada detaylı bir şekilde bir “draft” yani taslak rapor hazırlanır. GREVIO gidiyor, ülkeyi de gördü, ziyaret etti ve taslak raporunu hazırlar. O taslak rapor yine GREVIO tarafından incelenir. İncelendikten sonra devlete geri gönderilir. Der ki: “Ey devlet, bak, ben senin raporunu inceledim. Sivil toplum örgütünün bana verdiği gölge raporlara da baktım. Sizi çağırdım, sizden bilgi de aldım. Üstüne üstlük ben gittim, sizin ülkenizi ziyaret ettim. Oluşturduğum “draft” taslak rapor budur. Bir bakın bakalım.” Ülke bunu inceler, bazısı tekrardan cevaplar gönderir, der ki: “Ya, siz şuraya gittiniz ama yanlış anladınız.” ya da “Şuraları da incelemeniz lazımdı.” ya da “Biz size o zaman verileri sunamamıştık. Aslında verilerimiz budur.” şeklinde bildirimler yapar. Tüm bunları aldıktan sonra bu taslak rapor o devletin verdiği cevaplarla birlikte nihai değerlendirme raporuna dönüştürülür. Dönüştürüldükten sonra tekrardan Taraflar Komitesine gönderilir. Bu “Taraflar Komitesi” ne? Aslında İstanbul Sözleşmesi’nin 2 aylık denetimi var; birincisi GREVIO, ikincisi de yine, daimi temsilciler arasından seçilmiş “Taraflar Komitesi” diye bir komiteye de gider, onlar da gözden geçirirler. Devletler gözüyle, onların temsilcileri yoluyla bunlar tekrardan incelenir. İncelendikten sonra, tamam, bu bizim -“final report” diyoruz biz buna- son raporumuzdur ve bu ülkeye yine Dışişleri Bakanlığı yoluyla gönderilir ve eş zamanlı da internette yayınlanır. Şimdi, süreç bu. Buradan ne anlıyoruz? Böyle, hani “2-3 kişi oturayım da dur bakalım, canım nasıl isterse doldurayım.” şeklinde bir rapor değil, birçok aşaması var, birçok incelemesi var. Devletle sıkı bir iş birliği, sürekli bir şekilde gidip gelmeler, sorup almalar... Burada en önemli şey: Verisini en iyi sunan ülkelerin hakikaten raporları daha güzel çıkıyor kısaca. Hani benim söyleyebileceğim bu.

Şimdi, GREVIO Türkiye’yi ne zaman izlemiştir? Ocak 2017’de başlamış, 15 ekim 2018’de de Karadağ’ı da incelemiştir. Karadağ’la birlikte Türkiye Değerlendirme Raporu’nu “web” sitesinde yayınladı. Şimdi, rapora baktığımızda 65 tane öneri var, 23’ünün ivedilikle yapılması gerekiyor. Mesela raporda şu şekilde terminolojiler kullanılmıştır: İngilizcede “urges” dediği yani ısrarla tavsiye eder. Aslında tavsiye kelimesi bu “urges”i biraz yumuşatıyor gibi, aslında orada “İvedilikle yap.” anlamını taşıyor bunun şeyi. Anlamına baktığımızda ısrarla “Hemen bunu yap.” dediği 23 tane nokta var. Yine

“strongly encourages” der, bu “güçlü şekilde teşvik etmek” demek. Yani “Sen bir şeyler yaptın ama tam yapamadın. Güçlü şekilde seni teşvik ediyorum, bunları tamamla.” Bir de “encourages” var yani teşvik eder. Diğeri “güçlü teşvik eder”di, bu “teşvik eder”. Sen epey bir şeyler yapmışsın yani yüzde 60’ını tamamlamışsın. O zaman lütfen bunlara biraz daha dikkat et. Bir de “invites” var, davet eder. “Davet eder” dediği şey de “Sen zaten yüzde 98’ini maşallah yaptın ama yine dikkatini aman bunların üzerine mutlaka odakla ve devam et.” Yani 4 tane terminoloji var burada dikkat edilmesi gereken.

Türkiye’nin de bu, “urges” diye başlayan yani “ısrarla tavsiye eder” dediği raporda 23 tane nokta var ve bu noktalara mutlaka hızlı bir şekilde işlem yapması ve uygulamaları bu yolla çabuklaştırması gerekiyor. Nedir onlar?

Birincisi, diyor ki: “Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayın ve ayırım gözetmeme konusunda -ısrarla sizi- hemen bu konuda elinizden gelen tüm uygulamaları devreye sokun.” gibi. 23 maddenin bir tanesi bu.

İkincisi, “Devlet yükümlülüklerini yaparken aşırı özen gösterebilirsin.” diyor yani o “Devletin Yükümlülükleri” başlığı altında mesela “Devletin yasa dışı şiddete başvurmaktan imtina etmesi gerekliliği prensibine bağlı kalsın.” diyor yani “Bunu ben size ısrarlı bir şekilde söylüyorum.” diyor.

Üçüncüsü, “Toplumsal cinsiyete duyarlı politikaları yaygınlaştırın.” diyor.

Dördüncüsü, “Sivil toplum kuruluşlarını, sivil toplumu destekleyin. Yani mekanizmalar geliştirin, onları destekleyin.” diyor.

Beşincisi: “Veri toplama ve araştırma konusunda ivedilikle daha düzenli veri istiyoruz. Bu alanla ilgili araştırmalar yapın.” diyor.

Altıncısı: “6284 sayılı Kanun’a ilişkin veriler lazım bize. Kanunu uyguladınız da peki, veriler nedir, neyle sonuçlanıyor, nasıl gidiyor? Bununla ilgili verileri sağlayın.” diyor.

“Yerel kadın ve kız çocukları merkezlerini ivedilikle kurun.” diyor. Yani ben çok özet gidiyorum değerli vaktinizi almamak için.

“Uygun fiyatlı konut hizmetleri sağlayın kadın mağdurlara.” diyor.

“Konukevlerinin sayısını artırın.” diyor.

“Telefon yardım hatlarınızda çalışanları bak ne güzel kurmuşsunuz, 7/24 çalışıyor ama oradaki çalışan kişileri daha iyi eğitin. Personel eğitimlerini sıklaştırın.” diyor.

Yine “Cinsel şiddet mağdurları için destek mekanizmaları oluşturun.” diyor, ÇİM’den bahsediyor. “Oluşturmuşsunuz ne güzel. Kadınlar için bunlar genelleyin. Daha çok dikkat edin bunlara.” diyor.

Yine “Tüm şiddet türleriyle ilgili araştırmalar yapın senin üniversitelerin ve senin bakanlığın.” diyor.

Yine “Kamu görevlileri acaba yasal yükümlülüklerini yerine getiriyor mu? Bunlarla ilgili mutlaka bir araştırma ve inceleme yapın ve bize veri sağlayın.” diyor.

“Velayet ve ziyaret haklarını düzenleyin.” diyor.

“Tek taraflı ısrarlı takiple ilgili yasal düzenlemenizde bir boşluk var, onu hemen düzenleyin.” diyor.

Yine, “Kız çocuklarına yönelik cinsel şiddete ilişkin ceza hükümleri acaba mahkemelerde nasıl sonuçlanıyor? Bununla ilgili bize veri sunun.” diyor.

“Zorla evliliklerle ilgili hızlı bir şekilde mutlaka ivedilikle düzenlemeler yapın, uygulamalar yapın.” diyor.

“Namus kisvesi altında işlenen suçlarla ilgili tedbirler alın.” diyor.

“Yaptırım ve tedbirler uyguluyorsunuz ama onlarla ilgili veri çok net değil. Bir takip mekanizması daha belirgin, daha somut olması gerekiyor.” diyor.

“Kolluk kuvvetlerine bildirme, kolluk kuvvetleri tarafından yürütülen soruşturmalarda ne oluyor acaba?” diyor.

Şimdi, bakın, burada şiddetin sayısından ziyade GREVİO için önemli olan “Ne yapıyor bu ülke? Hızlı davranıyor mu, verilerini topluyor mu, belli bir vaka üzerinde neler yapmış, nasıl sonuçlanmış, sonuna kadar bunlar verilere yansıyor mu?”

Yine “Bu mahkûmiyet oranlarını gösteren verileriniz var mı?” Mesela işte kadın cinayeti. Bu katil ne kadar ceza almıştır? Bununla ilgili verilerin toplanması, düzgün bir şekilde bir mekanizmada ölçülmesi...

Yine “Risk yönetimi konusunda acil tedbirler alın. Riskli alanlar, riskli aileler konusunda sizin mutlaka bir stratejiniz olsun.” diyor.

Yine “Acil koruma kararlarını tek taraflı ve resen kovuşturmayla ilgili kurallara uygun hâle getirmek üzere mevzuatın da mutlaka değiştirilmesi gerekiyor.” diyor.

Şimdi, 23 tanesi bu kısaca. “Bunları ivedilikle yapın.” diyor.

Şimdi, 65 tane öneri var, teşvik eden öneriler, davet eden öneriler ama bu “ivedilikle” dediği mutlaka yapılması gereken, bunların yapılması... Peki, ne kadar sürede? Üç yıl. Üç yıl zarfında bu alandaki eksikliklerin hemen gitmesi gerekiyor. Bu da nedir? Bakanlıklar uyumayacak sabaha kadar, çalışacaklar düzgün bir şekilde. Onlara görev ve sorumluluk verilmiş. Görüldüğü gibi, bu veriler önemli bir şey. Ben naçizane, veriler sağlıklı bir şekilde sağlandığında bizim karnemizin, Türkiye karnesinin çok daha iyi olacağı kanaatini taşımaktayım.

Şimdi, eğer sorarsanız ki bu ivedilikle yapılması gerekenler başka ülke raporlarında ne kadar? Mesela bizde 23 tanesi acil yapılacak, üç yıl içerisinde tamamlanacak. Zaten bunlar tamamlandığında diğerleri de tamamlanmış oluyor otomatik olarak. Yani aslında baktığımızda orada bir uyum da söz konusu. Diğer ülkelerin kiminde 12 tane, kiminde 15. En iyi şimdiye kadar 8 tane gördüm ivedilikle yapılması gereken. Hani çok fazla çünkü gizlilik kararımız da var ülkelerin raporlarıyla ilgili. Hani çok detaylı bilgi veremeyeceğim bu konuda ama bizim epey bir zayıf karnemiz. O konuda da mutlaka verilerimizi eğer zamanında düzgün bir şekilde toplayıp bu konudaki çalışmalarımızı sunarsak hiçbir problemin kalmayacağını düşünüyorum.

Mesela mevzuatın çok iyi olduğunu, zaten raporda bunu söylüyorlar yani uluslararası ölçekte iyi bir mevzuata sahip olduğumuz vurgulanıyor. Bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisine tekrar teşekkür ediyoruz çünkü sizler milletvekili olarak üzerinize düşen yapılması gereken her şeyi yapmışsınız.

Yine, bakış açısıyla ilgili, raporda bir eleştiri var, diyor ki: “İstanbul Sözleşmesi’nin amacı çok iyi anlatılmamış, pek iyi anlaşılammış. Bununla ilgili gerekli çalışmalar mutlaka yapılsın.” Bu da uygulamayla ilgili bir şey hiç kuşkusuz.

Yine diyor ki: “Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile kadına yönelik şiddetin bağlantısını kurmak açısından devletin daha etkin olması gerekiyor.” Yani bu konuda tavsiye sunuyor, “Bu önemli bir şey. Konuşmalarınızda bunu vurgulayın mutlaka, eğitimlerinizde vurgulayın. Bu önerilerin ilk üç yıl içerisinde sonuçlarını bekliyoruz.” diyor. Tüm politikaların uygulanması, tüm bakanlıkların bunu gündemine alması, bu konuda çalışmalar yapması, eylem planları yapması ve bunların birbiriyle de örtüşmesi gerekmektedir. Mesela sıklıkla yargıç ve savcıların eğitiminden bahsediyor. Bunların mutlaka yapılması gerekiyor. Bu konu da Türkiye açısından ciddi bir sorun gibi görünmekte. Duyarlı davranılması gerekmektedir.

Şimdi, sözleşmenin, değerli milletvekillerimiz, hiçbir şekilde gizli amacı ve gizli bir gündemi bulunmamaktadır, hiçbir şekilde. Nasılsa o, gördüğünüz gibi. Ne kelimelerin arkasına gizlenmiş ayrı bir gündem, hiçbir şekilde. Sözleşmenin amacı çok açık ve nettir, kadınları her türlü şiddetten korumak, kadına karşı şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmaktır. Zaten bu bizim birincil görevimiz çünkü kültür olarak Türkiye’de ne deriz: “Cennet annelerin ayakları altındadır.” Yani onun için bizim bu konuda çok daha büyük bir çalışma yapmamız, gayret etmemiz gerekmektedir.

Sözleşmenin hükümlerine baktığımızda yine hiçbir şekilde ayrımcılık yapılmaması vurgulanmakta ve defaatle... Bakın, bu Avrupa Konseyi tarafından da açıklanan bir gerçeklik, aile hayatını veya aile yapısını düzenleme ya da belirli bir aile yapısını teşvik etme amacı kesinlikle taşımamaktadır. Zaten yazılmıyor da, öyle bir şey yok, “aile” tanımı bile yok. Bireysel olarak ailenin içindeki kişiler, kadınlar “ev içi şiddet” dediği zaman da erkekler, çocuklar, yaşlılar, engelliler; hepsi onun içine girmekte. Sözleşmede “aile” tanımı zaten yer almamakta, hiçbir şekilde belirli bir aile yapısını teşvik etme amacını taşımamaktadır. Bakın, bu sadece benim tarafımdan değil, GREVIO üyeleri tarafından söyleniyor, Avrupa Konseyi, bu sözleşmeyi yazanlar bunları her oturumda aktarmaktadırlar.

Yine, mesela en fazla tartışılan maddelerden bir tanesi 3’üncü madde: “Şiddet mağduru kişilerin aynı cinsiyete mensup kişilerle yaşadıkları ilişkilerinin kabulüne, kabul etmeye ya da onlara bir yasal statü atama ya da tanınmasına yol açacak hiçbir şekilde bir sonuca varılamaz.” Öyle bir şey yok. Yani bunu kim uyduruyor, kim ortaya koyuyor, kim insanların kafasını... Niçin, nedir, sebep nedir; hakikaten belki de doktora tezi yapılması gerekiyor bütün üniversiteler tarafından, bir tanesi bile yetmez. Üstüne üstlük şimdi, ayrımcılık yapmamayı biz ta 1950’lerde zaten imzaladık yani bu maddeyi, itiraz edilen maddeyi... Bakın, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ayrımcılık yasağına ilişkin 14’üncü maddesi var, orada biz diyoruz ki: “Taraf olduğumuz diğer uluslararası sözleşmeler bağlamında zaten ülkemiz her şekilde bir kimliğe, cinsel kimliğe dayalı ayrımcılığı önleme konusunda zaten bir yükümlülük altındadır 1950’den beri.” Tamam mı? Yani burada yeni söylenmiş bir şey, yeni söylenmiş, ortaya atılmış ya da gizlenmiş ya da aile yapısını zayıflatmaya yönelik ya da belli bir aile yapısını teşvik etmeye yönelik hiçbir şekilde hiçbir maddesinde yok. Mesela sözleşmenin hiçbir maddesinde geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine karşı çıkan bir hüküm bulunmamaktadır, yok öyle bir şey. Ya, o kadar kolaydı ki o hükmü yazmak oraya. Yani yazılmadığına göre yok zaten. Yani cümleler arasında “Yazar acaba burada ne demek istemiştir?” gibi, cümlelere bakıp oralardan farklı anlamlar türetmek hakikaten sorgulanması gereken bir şey.

Kadınları belli bir yaşam tarzına asla zorlamamaktadır. Evde kalarak çocuklarını yetiştirmeyi tercih eden kadın ile çalışmayı tercih eden kadın eşit derecede şiddetten korunmaktadır. Yani ayrıca, sözleşmede kadınların erkeklerden daha aşağı düzeyde olduğuna yönelik ön yargı ve davranış kalıplarının değiştirilmesi teşvik edilmekte, bu çerçevede farkındalığın artırılması istenmekte, eğitim teşvik edilmektedir yani kadınları güçlendirelim denilmektedir, kadınları koruyalım denilmektedir ve sonunda da olacağı nedir? Tabii ki aileyi güçlendirmektir. Yani aileyi güçlendirmek için bu bir mekanizmadır zaten, o çatı altında yaşayan bireylerin güçlendirilmesi, korunması. Sözleşmede geleneklerin ortadan kaldırılması, geleneksel aile tarzının değiştirilmesi gibi hiçbir amaç yoktur. Bakın, ben GREVIO üyesiyim ama aynı zamanda akademisyenim. Yani bir metne bakarken o altındaki manaları inceleriz, referanslara bakarız. En basit toplumsal cinsiyet eşitliğinin İngilizcesi nedir? “Gender equality” Yani sen yazmaz mısın bunu bir Google’a da “Bir bakayım bunun anlamı ne çıkacak?” diye. Orada zaten anlamı açıkça belli. Tüm yazılmışken ve bu uluslararası kurumlar tarafından bunlar tarif edilmişken ne yazık ki bazı ülkeler de, bizim ülkemiz de içerisinde, ayrı anlamlar atfetmeye, insanların dilini değiştirmeye çalışıyorlar. Düşünebiliyor musunuz anlamlarını? Yani bu senin kendi dilin değil, İngilizce bir kelime. Yetmiş yıl önce tercüme edilmiş, gelmiş ve biz bunu kullanıyoruz. 2000 yılında “millennium development” milenyum gelişim hedefleri vardı. Onlardan bir tanesi zaten toplumsal

cinsiyet eşitliğiydi. Bu konuda Türkiye muhteşem işler yapmıştır. Hakikaten, bakın, yayınlandığından bu tarafa “Haydi kızlar okula” kampanyaları... O döneme kadar kızlar okullara gönderilmezdi. Çeşitli kampanyalar, çeşitli düzenlemeler... Annelere para ödendi ki kız çocuklarını okula göndersinler. Bu kadar uğraşıldı. Ne için? Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için. Bu budur. Bunun altında başka bir şeyler arayanlar tamamıyla iyi niyetli insanlar değildiler.

Ben tabii sonsuza kadar konuşabilirim ama sizlerin de sorusu olabilir diye teşekkür ediyorum ve yüce Meclisinize beni davet ettiği için, başta Alt Komisyon Başkanımız olmak üzere hepimize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Soru sormak isteyen arkadaşlara söz vereceğim.

Buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Aşkın Asan’a, atandığı görevde başarılar diliyorum öncelikle.

“Atandı” diyorum çünkü iktidar burada birden fazla gösterme geleneğini yok sayarak tek aday göstererek bu yöntemi belirledi. Bunu yaparken de sivil toplum örgütlerine yeterince danışılmadı diye düşünüyorum ya da danışıldıysa belli bazı sivil toplum kuruluşlarıyla herhâlde istişare edildi. Gönül isterdi ki tabii daha doğru bir yöntem izlensin. Görüş farkı ne olursa olsun tüm sivil toplum örgütlerinin görüşü alınarak bu belirlenseydi daha doğru bir süreç yönetilirdi diye düşünüyorum. Tabii, burada Sayın Asan’ın kadın sorunları konusundaki deneyimlerini asla tartışmaya açmıyorum. Bunu şunun için belirtme gereği duyuyorum: Kendisinin de ifade ettiği gibi Sayın Asan’ın geçmiş dönemlerde AKP milletvekili olması ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yardımcılığı görevinde bulunması konusunda, hani nesnellik konusundaki kuşkularımızı vurgulamak için söyledim.

Bir de yanılıyorsam lütfen, hani belki ben atlamış olabilirim ama... Sayın Asan, bu özellikle son süreçte 6284 ve İstanbul Sözleşmesi’ne yönelik çok ciddi bir kampanya yürütülüyor, negatif bir kampanya. Bu konuyla ilgili sizin bir beyanınız var mı? Yani ben belki rastlamamış olabilirim. Varsa bunu paylaşırsanız gerçekten çok sevinirim.

Değerli arkadaşlar, sadece tabii, İstanbul Sözleşmesi için de böyle, diğer sözleşmeler için de böyle, imzalamak yeterli olmuyor. Yani güçlü bir iradeyle buradaki hükümleri hayata geçirmek çok daha kıymetli. Bu anlamda da arkadaşlarımız alt komisyonlarda haftalardır çok değerli bürokratları, akademisyenleri, sivil toplum örgütlerini dinliyorlar, çok yoğun bir mesai harcıyorlar. Ben tutanakları takip etmeye çalışıyorum, alt komisyon üyesi değilim. Tutanaklardan takip ettiğim kadarıyla bazı yanlış şeylerle -özellikle ilginç yaklaşımlar diyelim- karşılaşılıyor maalesef ve şaşırarak da dinliyoruz bunları. Geçtiğimiz günlerdeki alt komisyon toplantısında, mesela aile hâkiminin 6284’ü istismar eden kadınlara vurgu yapması, İnsan Hakları Kurumu Başkanının bunu olumlaması; işin açıkçası ilginçti. Özellikle istisnai durumlar ortaya konularak kadınların hayatını korumakla yükümlü bu maddelerin bu şekliyle eleştirilmesi beni şaşırtıyor, hepimizi herhâlde şaşırtıyordu diye düşünüyorum. Özellikle seçilmiş birtakım bürokratların sürekli aileye vurgu yapması da işin açıkçası biraz garip. Bu geçtiğimiz günlerdeki İnsan Hakları Kurumu Başkanımızın ifadelerinde... Ben tutanakları okurken dehşete kapıldım işin açıkçası çünkü açık açık... Sonuçta bu alt komisyonun bir amacı var. İstanbul Sözleşmesi’ni önemsiyor ülkemiz, altına çekincesiz ilk imza atan ülke ve bunu etkin bir şekilde uygulamak istiyor ve bunun zemini de işte GREVIO Temsilciliği, sizler ve diğer GREVIO üyelerine bırakıyor. Ama burada Sayın Kurum Başkanının, özellikle “Ben 6284’e İstanbul Sözleşmesi’ni önemsemiyorum...” Bunun bizim geleneklerimize, âdetlerimize, örfümüze aykırı olduğunu savunması, aile içi şiddetten, ev içi şiddetten bahsederken bunun aile içinde tolere edilebilecek konular olması ve bu kanunun şiddete

uğrayan kişiyi korumakla mükellef olmasının doğru olmadığı, tam tersi yasanın aileyi koruması gerektiği ve birçok beyanı var. Şimdi bunları okuyunca da gerçekten şu duygusuna kapılıyor insan -biraz önce vurguladınız, çok da kıymetli- toplumsal cinsiyet eşitliği vurgusu çok kıymetli.

BAŞKAN – Canan Hanım, toparlarsanız, Genel Kurul çalışıyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Tabii.

Özellikle bu konuda bu söylemler devam ettiği sürece, bu söylemlere maruz kalındığı sürece, bürokratların, devletin üst düzey yöneticilerinin, bu cinsiyetçi, ayrımcı dili devam ettiği sürece biz ne kadar başarılı olabileceğiz? Bu çok önemli bir soru.

Bir diğer sorum size: “Toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramının özellikle son dönemde “Toplumsal değerlerimize aykırı.” diyerek YÖK’ün ve Millî Eğitim Bakanlığının genelgelerinden, yönetmeliklerinden çıkarılmasını nasıl tanımlıyorsunuz? Bir yandan çünkü sizler söylediniz, bizler de ifade ettik, 23 tane acil yapmamız gereken işlerin başında “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramının farkındalığının artırılması var. Bir yandan bunlar olurken biz sadece kâğıt üzerinde kalan eşitliği -ki sanırsam o da kalkıyor- nasıl sağlayacağız, nasıl başarılı olacağız?

Son sorum da şu: Bir yıl geçti GREVIO’nun Türkiye raporunun açıklanmasının üzerinden. Bu bir yıldır Bizler neler yaptık neler yapamadık.” ve en önemlisi, bunu ben diğer komisyon toplantılarımızda da ifade etmişim, hatırlarsanız, bu Bakanlığın resmî sitesinde hâlâ resmî bir çevirisi yok. Ben buraya gelirken de baktım, resmî bir çeviri yok, internette gayriresmî bir çeviri var. Bunun, 70’inci maddenin ikinci fıkrası GREVIO’nun İstanbul Sözleşmesi’nin bize bazı sorumluluklar yüklüyor. Hemen resmî çevirisinin yapılması ve yaygın dağıtılmasını ve Genel Kurulda görüşülmesini...

BAŞKAN – Toparlarsanız...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Tamamlıyorum.

Yaygın dağıtımının yapılması ve resmî çevirisinin dağıtılması, aynı zamanda da Genel Kurulda görüşülmesi... Bir yıl oldu, maalesef bu konuda yapılan olumlu hiçbir adım yok. Ben şunu düşünüyorum artık, sorun çeviri değil galiba, sorun bakış açısında. Dolayısıyla zihniyet dönüşümünü sağlamamış bakış açısını da değiştirmemiz gerekiyor. Bu da ilk önce bizden, Parlamentodan, Meclisten, yöneticilerden geçiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN - Rica ederim, teşekkür ediyorum. Hızlı bir şekilde cevaplandırayım.

Öncelikle benim seçilmemle ilgili nesnellik konusunda, diğer GREVIO üyelerinden de bir ülkenin Polis teşkilatının başında genel müdürlük yapmış yani devlette çalışmış kişiler de var. Önemli olan daha önce bu görevleri yürütmek değil, onu da bir kazanç olarak görüyorlar. Çünkü ben kulislerimde yapılan çalışmaları, bakan yardımcısı olarak neler yaptığımı anlattım, alkış aldım, öyle kazandım. Bir bir, ülke ülke markaja aldım, çok çalıştım. Yani sivil toplum örgütleri de sağ olsun diyeceğim ama onlar tabii her zaman her şeyin mükemmelinin peşinde ama benimle ilgili olumsuz şeyler yazıp göndermişlerdi. Şöyle hani, Pollyanna’yı küçük yaşta okumuş biri olarak onu da olumluya çevirdim. İyi oldu benim için, onlar üzerinden kampanyayı yürüttüm. Olmadığımı anlayınca da ben seçildim.

Şöyle: Ben de üzülmüştüm bir ara “Niye bu sivil toplum örgütleri benimle ilgili olumsuz şeyler yazıp yolladılar Avrupa Konseyine, ayıp değil mi?” diye. Ama sonra bir baktım ki internette, internet arşiv de aynı zamanda, Feride Acar’ı da protesto etmişler. Hatta onu gösterdim onlara yani daha önce Profesör Doktor Feride Acar’ı da protesto etmişler. Demek ki “It is my turn.” Şimdi sıra bende ama ben onlar için en iyisini, onlarla birlikte yine çalışacağım. Her şekilde sivil toplum her zaman bizim için

çok önemli. Bakın bütün mekanizmalar için çok önemli. Onlar tabii en mükemmelini isterler, biz de en mükemmelini yapmak için gayret edeceğiz, çalışacağız ve deneyimim itibarıyla da sadece Türkiye’ye değil diğer ülkelere de katkı sağlayacağıma inanıyorum.

Sizin de bahsettiğiniz, vurguladığımız gibi, evet, 6284’le yani İstanbul Sözleşmesi’yle ilgili ciddi bir negatif kampanya yürütmektedirler. Bununla ilgili Twitter hesabımdan çeşitli açıklamalar yaptım. Yalnız şurada önemli bir konu var: Değerli Hocamız Profesör Doktor Feride Acar GREVIO’nun Başkanıydı. Ben orada bir üyeyim ve her yaptığım şeyi onlardan izin –Başkan olduğu için daha serbest davranıyordu- alarak devam ediyorum. Mesela, buraya gelmeden önce de yine onlara yazılı bildirdim çünkü ben artık Avrupa Konseyinin bir üyesiyim ve benim Türkiye’yle ilgili “conflict of interest” olur diye Türkiye’yle ilgili değil de diğer ülkelere daha çok fazla odaklanmam gerektiğiyle ilgili bize duyurular ve açıklamalar yaptılar. Biz 15 kişiyiz ve ortak karar alıyoruz. Başka ülkelerde de protestolar başladı. Biz yeni görüşümüzü yazdık, onayladık, o onay üzerinden dağıtımlar yapacağız artık yani öyle bir mekanizmamız da söz konusu. Ama ben kendi Twitter hesabımdan sürekli bir şekilde paylaşımlarda bulundum. Artı birçok toplantıya gittim. İstanbul Ticaret Üniversitesi öğretim üyesi, aynı zamanda Kadın ve Aile Uygulama Araştırma Merkezi Müdürü olarak ve İstanbul Sözleşmesi’ne karşı hararetli radikal gruplara da gidip anlattım heyecanlı bir şekilde -ve belki de, hani bunu burada size söyleyebilirim, hayatımın en güzel konuşmalarını orada yaptım- anlattım ve anladılar yanlış yolda olduklarını. Bu konuda elimden geldiğince bilgiyi yaymaya, tecrübemi yaymaya, İstanbul Sözleşmesi’yle ilgili bildirimler yapmaktayım. Bugün de buradayım.

Tabii, bu sosyal medya çok kuvvetli bir araç biliyorsunuz mesaj yayınlamakta ama bu konuda çok büyük dezavantaj da üretmekte ne yazık ki. Oradan kolayca bazı güçler tarafından ve bunların organize olduklarına tamamıyla inanıyorum. Yani düşünebiliyor musunuz, ortada olmayan bir şeye başka anlamlar yükleyip bunu “retweet” yaparak ve çeşitli mekanizmalar yürüterek bütün insanların kafasını karıştırmak, şüphe bırakmak... Bir öğrencim beni aradı öyle korkuyla, dedi ki: “Hocam, diyorlar ki sizin için İstanbul Sözleşmesi’ne imza atmışsınız, doğru mu?” Dedim, evet, keşke... İmza atmak demek yani Dışişleri Bakanı olmak demek o dönemde. “Yok, imza atmadım, uygulayıcılarındım. Gel size, arkadaşlarını topla getir, bunu bir güzel anlatayım.” Tıp fakültesi öğrencileriydi bunlar, geldiler, anladılar. Yani sürekli bir şekilde anlatımlarımıza devam etmekteyiz.

Şimdi, bu kamu görevlilerinin kadınları korumakla yükümlü kişilerin daha dikkatli olması gerekiyor, zaten rapor da bunu söylüyor. Hani ben anlatım yaparken dedim ya eksiklikler, oradan bir tanesi bunların daha duyarlı olması. Böyle devam ettiği müddetçe ne olacak? Zayıf not alacağız, oradan geçmeyiz, geçemeyiz. Yani buna mutlaka tedbir alınması gerekiyor, onlara da aktarılması gerekiyor. Bir de insanlarımız veriyle konuşmuyorlar, en büyük problem o. Yani ben akademisyenim, biz araştırma yaparız, deneysel çalışmalar yaparız ve bizim kontrol grubu, deney grubumuz vardır. Verilerini ön test, son test, her şeye inanmayız biz, her şeyi yazmayız, verilerle desteklenmesi lazım. Mesela, suistimal edildiğine dair veriyi sunması gerekiyor. Yani bu gibi durumlarda veri istemek onlardan çok çok daha iyi olur, veri sunsunlar bakalım, anlamını sunsunlar, bu şekilde. Yani bu bir raporun doğru yazıldığını çünkü oralara vurgu yapılmış, onu gösteriyor ve kamu görevlilerinin de bu konuda büyük itina göstermesi gerekmekte.

Bir diğer soru da, bir yıldır neler yapıldı? Yani çevirilerin yapılmadığı, sivil toplum örgütlerine gönderilmediği konusunda. Ben gelmeden yine bakanlıkla görüşüm. Bunun yapıldığını, “web” sitesine konulduğunu, hatta linklerini attılar bana; onları sizinle paylaşabilirim. Ve bu konuda da eylem planları gerçekleştiriyorlar. Yani raporu alıp incelemişler.

Bir de şunu söyleyeyim: Hani bakan yardımcısı olduğumuz dönemde böyle bir rapor yoktu önümüzde. Bizde sadece bir sözleşme vardı, ona uygun 6284 ve Türkiye’nin tüm diğer tecrübeleri yani yoktan var edilmiş bir şey değil ki. Daha önceki kanunlar, Türk Ceza Kanunu, Medeni Kanun,

bunların ışığı altında düzenlemeler yaptık ve çok iyi bir iş yaptık. O zaman elimizde böyle bir rapor olmuş olsaydı mükemmel şeyler yapacaktık yani daha da kolay olacaktı. Belki sabahlara kadar değil de on ikilere kadar çalışacaktık.

Bu rapor aslında izlenirse eğer adım adım iyi bir şey. Niye? Orada eksikliğini, zayıfını söylüyor. Senin yapman gereken onu düzeltmek. Düzeltmenin yolu da çok zor değil. Diğer ülkelere de biz bunları söylüyoruz. Şimdi, bazı ülkeler oldukça hassas, çok çok önem veriyorlar. Yani az bir “urgently” “strongly encourages” “encourages” bu kelimeler teşvik eder, tavsiye eder, ısrar ve ivedilikle. Çok çok özen gösteriyorlar ama heyecanlandıklarını da görüyoruz yani bir an önce bunları gerçekleştirelim. Bazen eksik veri bile sebebiyet verebiliyor o karnede hani pekiyi, orta, iyi, geçer notlarına. O yüzden, aslında bir şans gibi duruyor. Eğer devlet, bakanlıklar bunu önüne alır, buradaki eksiklikleri hızlı bir şekilde tamamlarlarsa çok iyi bir yere gelirler. Yapıyorlar da yani ellerinden geleni yapıyorlar. “Eylem planlarını yapın.” diye orada ısrarlı bir şekilde hemen yapılması gereken bir şey var. Hemen zaten oraya bakıyorlar, stratejiye bakıyorlar hemen. Onların yapıldığını görüyoruz ama bu veri toplama işi hakikaten Türkiye’nin baş ağrısı. Hakikaten Türkiye bu konuda maalesef ve maalesef iyi bir başarı gösteremiyor, ilerleme gösteremiyor. Bunu ciddiye alıp bu konuda verileri iyi üretmesi gerekiyor.

Mesela, ŞÖNİM’ler. Şu anda biz bir ülkede “ŞÖNİM kurun.” diyoruz, ısrarlı bir şekilde, “İvedilikle bunu yapın.” diyoruz. Oysa bizde kurulmuş. Yani o da zaten övülen şeylerden bir tanesi. Sadece yapmamız gereken bunların aynı oranda çalışıyor olmasını sağlamak. Mesela, benim dönemimde açtık ilk Altındağ’da, ofisimi oraya taşımıştım, bakan yardımcısıydım. Orada tüm birimlerin çalışabileceği değişik bir yapı oluşturduk. O yapının yani o öz modelde, modelin orijinal halindeki durumunu koruyarak bunları bu şekilde çoğaltması gerekiyor, onun üzerine gitmesi gerekiyor, ciddiye alması gerekiyor ve bunu yaparken de şunu unutmaması gerekiyor, bunu sıklıkla söylemek gerekiyor: Biz bu problemi çözdüğümüzde zaten o aile daha sağlam olacak yani insanların “Ailemiz bozuluyor, aile değerlerine karşı.” gibi söylemlerinin aslında ilacı da bu, bunu bir kere onlara söylemek gerekiyor. Ancak bu yöntemle ve yolla biz aile yapımızı daha sağlam bir hâle getirebiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

SABAHAHAT ÖZGÜR SOY ÇELİK (Hatay) – Ben öncelikle değerli Komisyon başkanlarımıza, değerli milletvekillerimize ve değerli hocamıza çok teşekkür ediyorum. Bugün bizlere gerçekten çok güzel bilgiler verdiniz. Ben bir hukukçuyum ama ne kadar bizlerin de konuya eksik bir gözle baktığımı göz önüne sermiş oldunuz. Yaptığımız sunumda, ülkemiz olarak geldiğimiz noktanın da diğer ülkeler arasında takdire şayan bir nokta olduğuna ben ikna oldum. Evet, 65 tane eksik, bunun 23’ünün acil bir şekilde, ısrarlı bir şekilde yapılması gerektiği. Ama aslında bu acil olarak, ısrarlı bir şekilde bize tavsiye edilen konulara da baktığımızda bir yerde altyapısının bizler tarafından, ülkemiz tarafından, bakanlıklarımız tarafından, akademisyenler tarafından bir yerde atıldığı ancak uygulayıcılar tarafından birtakım eksiklikler nedeniyle tam böyle iki ucu mahmur bir hâle getirilemediğini algıladık. Sonuç itibarıyla şu an Gazi Meclisimizdeyiz ve hepimiz birer milletvekiliyiz sizlerin hitap ettiği insanlar olarak. 6284 sayılı Yasa’ya da ben yine bir hukukçu gözüyle baktığımda, aslında demin siz sözleşmeyi de tarif ederken “Kadın için altın noktalar var, altın sözleşme.” dediniz. Bu yasanın da aslında ben o şekilde hakikaten kadının geldiği noktaya baktığımızda, devletin kadına bakış açısını bu kanundan sonra tekrar değerlendirdiğimizde hakikaten Cumhurbaşkanımızın da dediği gibi kadına şiddete sıfır tolerans noktasında bakılarak düzenlendiğini bu yasanın anlıyoruz. Sizce bu yasaya ilave edilmesi

gereken herhangi bir nokta var mıdır? Bir akademisyen gözüyle, biz belki hukukçu gözüyle farklı değerlendirmelerimiz oluyor ama sizin bu noktada bir bakışınız var mıdır çünkü sizlerin bakışı bizler için çok kıymetli.

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Teşekkür ediyorum.

Şöyle: Yasaya bakıldığında hakikaten sözleşmeyle oldukça uyumlu birkaç nokta var, o da zaten raporda belirtiliyor bu ısrarlı takiple ilgili. Yani o kelime terminolojinin de eklenmesi gerekiyor şeye. Onunla ilgili mesela milletvekilleri olarak teklif verebilirsiniz bu konuda eksik kalan noktaları açısından. Çok iyi yapılandırılmış, yine aynı şekilde 6284 sayılı Kanun altın standartlara –sizin de vurguladığımız gibi- sahip. Uygulamada eksiklikler var, bunların giderilmesi gerekiyor çünkü yasada bazı mekanizmaların oluşturulmasını vurguluyor. O mekanizma oluşturulmadığı zaman tabii ki işlemez. Yani bu hani dantelde bir yeri söktüğünüz zaman bütün her taraf sökülür gider ya –bir örnek vereyim dedim, gerçi yapmadığım bir şey ama- kanunda da yine aynı şekilde. Uygulamada bir eksiklik bütün mekanizmayı altüst edebiliyor ama bunun çaresi dönüp de kanunu zayıflatmak değil, bunun çaresi uygulamayı hızla, ivedilikle düzenlemek, ki burada bakanlıkların bu konuda koordineli çalışıp aksayan yönler ne, hangi mekanizmanın oluşturulması gerekiyor, bunların birbirini görebilmesi için ne tür teknoloji, iletişim, form ya da mekanizma gerekli, bunları kurması gerekiyor. Şimdi, bu bir mücadele ve bakın yurt dışında bazı ülkeleri ziyaret ediyoruz, sunular yapılıyor bize, deniliyor ki: “Biz altmış yıldır bununla uğraşıyoruz daha bir arpa boyu yol gittik.” Yani bu bir mücadeledir ve bir süreçtir, bütün sorunların da hemen giderilmesi de hiç kuşkusuz mümkün değildir baktığımızda ama gayret lazım. Yani Sayın Vekilimin de vurguladığı gibi böyle motivasyonu düşürücü açıklamalar insanın enerjisini biraz olumsuz etkileyebilir. O yüzden hiç durmadan, motivasyonumuzu düşürmeden... Bu çok önemli bir şey kadınlar için. Bakın, bu kadar dedikodu, iftira koparıyorlar ama kadınlar suskun, kadınlarda açıklama yok. Bu ne demektir? Yani sabırla bekliyorlar ama onlar da konuşacaktır.

O yüzden, kadınlar için bu kanunun, bu sözleşme çerçeve yapısının önemli bir şey olduğunu da anlatmamız lazım çünkü halk sahip çıktıkça o zaman daha da güçlenir, sizin eliniz çok güçlenir, uygulayıcıların eli çok çok güçlenir. Bir de genellikle negatif örnekler veriyorlar. Nedir? İşte “Bu kanun, 6284 sayılı Kanun koruyamadı.” Ama koruduğu binlerce kadın var. Yani onun için sivil topluma da çok iş düşüyor. Lütfen onları siz de açıklayın. Mesela, burada Mor Çatı var sanırım. Sizin bu 6284’le kaç kadını kurtardıklarını açıklamanız lazım yani işe yaradığının mutlaka görülmesi... Bakanlıkların da, Adalet Bakanlığının da “Evet, arada koruyamadığımız var ama bu kadar vaka var ama koruduğumuz da bu kadar kadın var, çocuk var, yaşlı var, erkek var.” Yani bu sadece kadınları koruyan bir yasa değil, bunun da vurgulanması gerekiyor. Ama yine elinde veri olacak. Verilerle beraber, vakalarla beraber bilimsel bir şekilde aktarılması, anlatılması gerekiyor.

BAŞKAN – Canan Hanım, siz ayrılacaksınız herhâlde, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Telefon aldım, ayrılmak zorundayım. Oğlum ufak bir kaza geçirmiş, o yüzden dışarı çıktım.

BAŞKAN – Geçmiş olsun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – İnşallah, evet, önemli bir şey yoktur.

Ama usule dair bir tek şunu söylemek lazım: Özellikle toplantılarda bakın bizler kişisel hikâyelerimize girmiyoruz. Amaç burada konuşmak, tartışmak, daha iyisini nasıl yaparız? O yüzden zaten bu kadar mesai harcıyoruz. Hepimizin birçok yerde görevi var. Ama özellikle söz sırası bizlere geldiğinde biraz önce de yaptığımız gibi, bir kesme, cümlemizi tamamlamaya tahammül etmeme... Ya, bu doğru değil, bunu kabul etmiyoruz onu söyleyeyim ki biz zaten az zaman diliminde konuşma fırsatı bulabiliyoruz. Düşüncelerimiz, önerilerimiz, eleştirilerimiz bağcıyı dövmek için değil gerçekten üzüm

yemek için. Ama lütfen hani toplantılarda artık bir âdet oldu bu, lütfen hani bizler konuşurken bizim dışımızda kimsenin sözü kesilmiyor. O anlamda da bu konuda biraz daha dikkatli olmanızı, özellikle başkanlarımızın daha özenli olmasını rica ediyorum.

Lütfen, tekrar kusura bakmayın, ayrılmak zorundayım.

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Geçmiş olsun.

BAŞKAN – Canan Hanım, siz bayağı uzun konuştunuz. Biz bu hususta aslında elimizden gelen itınayı gösteriyoruz ama Meclis de çalışıyor biliyorsunuz, birazdan belki yoklama için çağıracaklar.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – O zaman başka saatlerde yapmanız lazım. Böyle apar topar koştur koştur bir şey elde edemiyoruz.

BAŞKAN - Süremiz çok kısıtlı, Meclis açık değilken arkadaşlar genellikle memleketinde oluyor, seçim bölgesinde oluyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Başkanım ama o zaman amaca ulaşamıyoruz. Yani yapalım, konuşalım, konuşmak için buradayız.

BAŞKAN - Ve ilk toplantımıza geliyorsunuz, siz bugün katıldınız ilk defa katıldınız, üyesi değilsiniz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, daha önce de katıldım. Ben KEFEK üyesiyim.

BAŞKAN – Tabii, katılmanızdan biz memnun olduk.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani ona da gerek yok. Burada katkı sunmak için varız, herkesin düşüncesi kıymetli.

BAŞKAN - Katkı sunmanız bizim de hoşumuza gidiyor. Burada katılım olması... Bakın, hepimiz aynı taraftayız aslında. Biz itınayla ayırmaksızın herkese söz hakkı verme gayretindeyiz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bunu biraz daha hissettirmeniz lazım Başkan.

Teşekkür ediyorum, tekrar özür diliyorum, kusura bakmayın.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Biraz daha erken bir saatte Genel Kurul başlamadan...

BAŞKAN – Hocamız bugün şehir dışında olduğu için özellikle geç bir saat istedi. O nedenle bu saate koymak zorunda kaldık.

Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ben de teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Yani şöyle bir hani siz de söylediniz ya, aslında toplumsal cinsiyet eşitliği ile şiddet arasındaki bağlantının kurulması ve buradan anlatılması gerekiyor diye konuşurken anlattınız. Tam da biraz mesele burayla ilgili galiba çünkü toplumsal cinsiyet eşitliği meselesini bizim bu kadar bir sürü yerden çıkardığımız bir dönemde nasıl bu bağ kurulacak meselesi var? Şimdi, Milli Eğitim Bakanlığı yönetmeliğinden çıkarıyoruz, kalkınma planından çıkarıyoruz, YÖK'ten çıkarıyoruz yani bir sürü yerden aslında “toplumsal cinsiyet eşitliği” terimini bile çıkarıyoruz. Dolayısıyla, burada mesele biraz siyasi iradeyle ilgili bir mesele yani siyasi irade gerçekten bu meselede adım atmak istiyorsa, çözüm üretmek istiyorsa, gerçekten niyeti buysa aslında çok şey yapılabilir. Biraz tartışma burayla ilgili. Şimdi, bu GREVIO raporundan sonraki süreçte de ya da aslında uzun süredir başlayan bir süreçte burada biz avukat arkadaşlarımızı, baroları falan da dinledik hani “Nedir durum, neler yaşanıyor, yargıda nedir durum?” diye. Anlatılanlara baktığımızda mesela uygulamaların ileriye doğru değil geriye doğru gittiğini arkadaşlarımız söylediler. Yoğun olarak bize aktarılan şey bu. Hâkimlerin uzaklaştırma kararlarını, koruma kararlarını verirken çok daha ketum davrandıklarını, delil istediklerini, bir şekilde işte “Boşanmaya yol açar, aile dengesini bozar.” üzerinden, erkekler için uzaklaştırma kararı vermediklerini, polis tavrını, polisin bu konudaki genelde uzlaştırmaya çalışan tavrını, kararların çok

uzun sürede alındığını, tebliğin uzun sürdüğünü, arkasından zorlama hapsini, karar verme süreçlerinin çok uzadığını, genel olarak daha geriye giden bir tutumun olduğunu anlattılar aslında bakarsanız. Şimdi, bunun nereden kaynaklı olduğuna biraz bakmak lazım diye düşünüyorum. Yani şimdi bizim burada sürekli bir şekilde, iktidarı temsil eden erkeklerin özellikle, sürekli kadınlar aleyhine “Bu yasa bizim geleneklerimize uymaz, göreneklerimize uymaz.” üzerinden yaptığı tartışmanın ve bunun dışında da işte basın da, farklı kurumların da yaptığı tartışmaların kendisi aslında yargıyı da, polisi de yani bu meselede görev yapan herkesi etkiliyor ve herkesde bir geri çekilmeye yol açıyor. Aslında biz hani GREVİO açısından rapordan daha ileri taşımış olmamız gerekirken aslında geriye düşüş yaşanıyor. Yani mesela birkaç örnek söyleyeyim; bu, bir insanın kabul edeceği bir şey değil. Mesela bir taciz vakasında polis şunu söyleyebiliyor, diyor ki: “Ya, o kadar da çekici giyinmemişsin niye taciz ettiler ki seni?” Şimdi, bu kabul edilebilir mi? Bir polisin bunu söylemesi kabul edilebilir bir şey değil ya da başka bir yerde “Minik etek de giymeseydin tacize maruz kalmazdın.” ya da mesela öldürme vakalarının çoğunda kadınlar gerçekten koruma talep etmişler ya da işte uzaklaştırma talep etmişler ama gerçek anlamda pratik bir uygulaması yok. Maalesef, bunlar hayata geçen şeyler değil. Yani bu yüzden de aslında koruyamıyoruz. Hani şunu söylüyorsunuz ya: “Olumlu şeyleri de anlatın.” Biz şunu söylüyoruz, diyoruz ki: Yasanın ve sözleşmenin gerektirdiği şeyler yerine getirilirse kadınlar gerçekten büyük oranda korunabilir ama bunlar yerine getirilmediği için... Mesela –meslektaşımız biliyorsunuz- Müzeyyen Boylu Diyarbakır’da öldürülen arkadaşımız, hani Aile Bakanlığı da müdahil olmuştu, kaç defa koruma kararı istedi, uzaklaştırma istedi ve kendisi de avukat ama buna rağmen eşi tarafından öldürüldü, boşanma sürecinde öldürüldü. Niye? Koruyamıyoruz aslında yani bütün bu mekanizmalar yok. Yine şey yok, kadınları ekonomik olarak destekleyecek mekanizmalar yok. Yani mahkeme ısrarla talep ettiğinizde şablon kararlar veriyor ve o şablon kararların içinde nafakadır, çocuk velayetine ilişkin meselelerdir ya da başvurucunun özgün durumlarını dikkate alan bir yerden kurmuyoruz. Şablon bir format var, işte üç ay uzaklaştırma, iki ay uzaklaştırma diye. Oysa ki her kadının ihtiyaçları ve durumu farklı. Öyle olunca, şimdi nafaka kararı yok, velayet kararı yok, bunların her biri şiddetin devamına yol açıyor.

Şimdi, mesela, gündemimizde bir yandan da nafaka tartışması olduğunu basından öğreniyoruz. Umarız yoktur, hani nafakasının sınırlandırılması, vesaire tartışmaları. Şimdi, kadınlar nafaka alamadığında eğer bu koruma kararları içerisinde nafaka kararı yoksa çocuk için ve kendisi için, nasıl bu koruma kararını alacak, nasıl cesaret edecek? Bunu da yapma şansı yok, çünkü erkek para vermediğinde o evden uzaklaşma şansı yok ki. Nasıl bekleyeceğiz koruma kararını? Şimdi, benim de hani müvekkillerim oluyor, geliyor diyor ki: “Tamam ben kararı alayım da...”

BAŞKAN – Ama orada yoksulluk ve tedbir nafakası, farklı şeyler.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yok, yok nafakaya genel...

BAŞKAN – Evlilik devam ediyorsa eğer, her hâlükârda tedbir nafakası mahkeme vermek zorunda. Konumuz o değil, konumuz başka bir şey.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Koruma kararları içinde de var ya nafakaya hükmetme yetkisi, vermiyorlar, onu demeye çalışıyorum.

BAŞKAN – Tartışma konusu olan ve gündemde olan yoksulluk nafakası yani evlilikten sonrasını söylüyorsunuz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Önemli değil, şuradan söylemeye çalışıyorum...

BAŞKAN – O hususta zaten bir fikir ayrılığı yok ki yani.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Nafakanın, aslında kadınların şiddete uğramaması için ne kadar gerekli bir mesele olduğunu anlatmak için söylüyorum. Bu boşanma aşamasında da olur, boşanma bittikten sonra da gerçekleşir, isterse de koruma kararı...

BAŞKAN – Yani söylediğiniz nafaka mevzunda zaten gündemde bir tartışma yok, onun için demek istedim.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Umarım yoktur, güzel olur böyle bir tartışma olmazsa.

BAŞKAN – Yani kimsenin o hususta, “Nafaka verilmesin.” gibi bir düşüncesi de yok. Sadece uzun süreli boşanmadan sonra hükmedilen yoksulluk nafakasıyla alakalı şu anda bir tartışma var.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – İşte ben onu söyledim yani “O tartışma umarım yoktur.” derken onu kastettim. Umarım yoktur, şunun için dedim: Çünkü biz hep böyle yani biraz önce de örnekler verirken Aşkın Hanım anlattı.

BAŞKAN – Yani siz de hukukçusunuz değil mi?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet.

İstisnalardan yola çıkarak birtakım düzenlemeler dayatılıyor bize dışarıda.

BAŞKAN – Yok, yok, o konuda bir tartışma yok.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bir bitireyim ben.

Böyle dayatılıyor ve şöyle şeyler yapılıyor: İşte bir iki deminki gibi, örneklerde verildiği gibi, efendim çok yüksek rakamlı nafakalar var, bilmem ne... Evet, var ama o kadar nadir ki bunlar. Şimdi, bir istatistik yayınlanmış yani nafaka miktarları 100, 200, 300, 400’lerde, buralarda geziyor. Yani şimdi bunu bile sınırlandırmayı tartışmanın kendisi problem. Bir iki böyle yüksek rakamlar ya da birkaç tane böyle, bir yıl evli kalmış, bunun üzerinden yüksek rakamlar kalmış, üzerinden tartışma... Tam tersine, geçenlerde biliyorsunuz Kadın Dayanışma Vakfı bir rapor yayınladı, orada dedi ki: “Nafakanın yüzde 20’si civarı tahsil edilebiliyor.” Onun ötesi tahsil bile edilemiyor, kadınlar alamıyor bile, mümkün değil. Hani bizim tartışmamız gereken şey, nafakanın evliliğe göre sınırlandırılması meselesi değil, bu yüzde 80 oranında alamayan kadınların nasıl alabileceğini tartışmalıyız. Çünkü bu olmayınca şiddete maruz kalıyor, o evliliğe mecbur, mahkûm kalıyor.

Şimdi, o yüzden bizim tüm buralardan bir bakmamız lazım ama gerçekten topyekûn bir siyasi irade gerekiyor ve ben bunun kadınlardan geleceğini düşünüyorum, açık söylüyorum. Ben hep böyle söylerim biliyorsunuz yani kadınlar olarak biz buna ortak tutum alabilmeliyiz. Çünkü tartışmaları görüyoruz mesela, sizin saydığınız tartışmada da kim tartışıyor? Erkekler tartışıyor. Erkekler nafakanın kaldırılmasını tartışıyor, erkekler “Aman işte bunlar da bahane ediyor, gidiyor işte boşanmada gerçekçe yapmak için, benden para koparmak için bu koruma kararlarını istiyor.” tartışmalarını yapan hep erkekler.

Şimdi, onun karşısında bizim gerçekten kadınlar olarak güçlü bir duruş göstermemiz lazım. Bu tartışmanın doğru olmadığını, kadınların gerçekte ne yaşadığını, nasıl öldürüldüğünü... Ekim ayında basına yansıyan öldürme olaylarında 30-40 civarı kadın öldürülmüş. Cinsel taciz, tecavüz vakaları, seks işçiliğine zorlama meseleleri, kadınları satma meseleleri o kadar çok fazla ki raporlara bir bakın. Yani aslında bir katliam yaşıyoruz biz ya. Kadınlar olarak gerçekten bir katliam yaşıyoruz, her açıdan yaşıyoruz ve bu sorunu çözebilmek için bizim birlikte hareket etmemiz gerekiyor, bu çok önemli. Burada Nafaka Hakkı Kadın Platformuna üye arkadaşlarımız da var, aynı zamanda bizi izliyorlar, çok kıymetli çalışmaları. Şunu hiç göz ardı etmeyelim: Hep kadın örgütleriyle, feminist örgütlerle birlikte çalışalım, çünkü alandalar. Çok iyi gözlemliyorlar, çok iyi biliyorlar ne yaşadığını ne ettiğini. O yüzden şöyle bir şey yapmayalım lütfen, geçen tartışmada da sıkıntı yaşadığımız bir mesele oldu, sadece belli bir görüşü olan tarafı çağırma, öbürlerini çağırma... Böyle bir ayırım olmasın. Kadınlar olarak ortak sorunumuz var, ortak irade geliştirmeyi önemseyelim ve kadın örgütlerini de feminist örgütleri de dinleyelim. Ne kadar çok örgüt dinlersek o kadar iyidir çünkü alanını biliriz.

BAŞKAN – Biz de hep bu hassasiyete önem gösterdik.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Biz biraz öyle olmadığını gözlemlediğimiz için söylüyoruz.

BAŞKAN – Şimdiye kadar bir ayırım yapmaksızın toplantılarımıza...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Son olarak bir şey daha ekleyeceğim.

BAŞKAN – Böyle bir yaklaşım sergiledik.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, bütçe tartışması yapıyoruz değil mi? Bütçe, aslında kadına yönelik şiddetin önlenmesinde çok önemli bir nokta. Çünkü –açık söyleyelim- bütçeden bize pay ayrılmazsa bütün bu kurumsal yapıları nasıl kuracağız biz? Nasıl masraflarını karşılayacağız? Dolayısıyla, bizim şimdi, Aile Bakanlığının veya diğer bakanlıklardaki bütçelerin de aslında tartışılırken, tümünün üzerinden kadına yönelik bu mevzuların çözülebilmesi için bir bütçe ayrılmasını talep etmeliyiz. Toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçe talebimiz olmalı, kadınlar için ayrı bir bütçe talebimiz olmalı. Şimdi, önümüzde, mesela biz KEFEK’te bile bunu henüz tartışabilmiş değiliz, değil mi? Aslında 19’unda Aile Bakanlığının bütçe görüşmeleri olacak ama biz hâlen mesela burasını tartışmadık. Ne talep edeceğiz, ne isteyeceğiz? Sadece Bakanlık da değil...

BAŞKAN – Onu KEFEK’te tartışın, şu anda konu o değil. Biraz toparlarsanız veya konuya gelerseniz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Tabii, şimdi söylemiş olayım, konuyla neden bağlantılı? Çünkü şiddeti önlemek istiyorsanız bütçeniz olmak zorunda. GREVIO Sözleşmesi’ndeki eksiklikleri yapmak istiyorsanız bütçeniz olmak zorunda. O yüzden de alt komisyonu da direkt ilgilendiriyor diye bağlamış olayım.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Ben sözü almak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Başkanım.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Değerli vekillerim, şimdi, STK’lerden randevu isteyip bizimle görüşmeyen hiçbir STK olmadı. Hatta Nafaka Hakkı Platformu geçtiğimiz hafta bizi ziyaret etti, endişelerini söylediler ve bizimle temas kurup başka komisyonlarla görüşme talebini de iletiler. Görüştüğümüzde de şöyle bir şey çıktı: Şu anda nafaka konusu gündemde olmadığı için, gündeme alındığı zaman da gerekli kişilerle biz onların görüşmeleri konusunda... Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi ve milletin Meclisi, dolayısıyla biz görüştük onlarla, gerekli çalışmalarını da yapacağız. Yarın da Naci Ağbal Başkanlığında Cumhurbaşkanlığı Strateji ekibi gelecek. Bu konuları görüşeceğiz, başka konular vardı, bizim önerilerimiz vardı yol haritası noktasında. Takdir edersiniz ki bizim de Mecliste bu konuda çok fazla girişimimiz oldu, bütçe noktasında da, diğer konularda da ama bir konuyu doğru aktarmak ve anlatmak durumundayız.

Şimdi, zihinleri bulandıran birçok çalışma var, İstanbul Sözleşmesi’ni baz alarak, 6284’ü tartışmaya açarak. Şimdi, tartışmaya açtığımız zaman 6284’ü, gazetelerin ilk sayfasında işte “Öldürdüm.” dediği zaman, öbür adam da Twitter’ın da “Ya aslan parçası kadar olamadık.” dediğinde biz bunun takipçisiyiz, hiç merak etmeyin. Neden ilk sayfaya aldığını, şiddete devam edilen bir evde kadıncağız diyor ki: “Zaten beni koruyamadığına göre ben de gidip bununla ilgili bir çalışma yapmayayım.” diyor. Onun için, STK’lerimizin, Aşkın Hanım’ın, Başkanımızın söylediği gibi, doğru örnekler üzerinden “Ne kadarını koruduk, ne kadarını koruyamadık?” verileri noktasında hakikaten bizim de bir veriye ihtiyacımız var, birlikte çalışmamız lazım. Aile Bakanlığı her türlü tecavüz, kadına karşı şiddet noktasında da her türlü davanın içerisinde ve gözlemci, oradan da bilgilerimiz var.

Şimdi, geçen haftalarda İçişleri Bakanlığında bir sunum yaptılar burada, gayet güzel bir sunumdu. Orada diyor ki: Mesela, şiddete uğrayan veya istemediğimiz sonuçlara uğrayan kadınların yüzde 80’i koruma istememiş daha önce. Şiddet uygulayan adamların yüzde 80’i ilk defa şiddet uygulamış. Bu nasıl bir veri, bu nasıl bir şey? Bunun arka planına bakmak lazım. İşte kötü alışkanlıklar mı, başka bir

şey mi veya işte toplumsal rollerin “Sen erkeksin, vur kır.” dediği için mi? Onun için gerçek veriler üzerinden veri noktasında bir problemimiz var gibi, onun üzerinden gitmek lazım. Ama kadınların yüzde 80’inin asla koruma talep etmediği, yüzde 80’inde de ilk defa şiddet uygulandığı ortaya çıkıyor. Ama koruma tedbirlerine rağmen çok kötü örneklerle de karşılaştık. Yanındaki korumasını öldürüyor kadının. Kadına şiddeti aklına takmışsa, oradaki o İçişleri Bakanlığında gelen ve diğer bakanlıklardan gelen kişilerin uzmanlarına da sorun, hedefine ulaşıyor bir şekilde. Ona bakmak lazım.

Dolayısıyla, nafaka konusuna da böyle bir açıklamada bulundum.

Sözü Aşkın Hanım size mi bırakayım?

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ben de bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ederiz Aşkın Hanım, sunumunuz için.

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Rica ederim.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Tabii, şimdi anladığım kadarıyla siz daha çok denetleme rolüne geçmiş durumundasınız ama bizim de tabii bu denetleme sonucunda çıkan raporumuzun çok iç açıcı olmadığını siz de ifade ettiniz ve yapmamız gereken çok şey var. Tabii, yapması gereken kurum ve kuruluşlar başta Türkiye Büyük Millet Meclisi, bizim yasalardaki düzenlemelerimizden çok uygulamada olanlar...

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – TBMM üstüne düşeni yapmış doğrusu.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, aynen öyle görünüyor şu an için. Tabii, ufak tefek yine düzenlemeler yapabiliriz.

Ancak, sizden ricamız şu olabilir: Yani bu konuda en azından bu rapor doğrultusunda uygulamanın, karar alma mekanizmalarından çok uygulamalardaki kişilere bu konuda zorlamanız olabilir. Yani bilmiyorum, öyle bir ayrı göreviniz var mı ama o zaman görevi kim yapacak? Şimdi, böyle bir rapor var ortada, biz biliyoruz, KEFEK üyeleri olarak biliyoruz, kadınlar olarak biliyoruz. Biz zaten sizin anlattıklarımızdan -raporu bir şekilde İngilizceden de okuduk- yapılması gereken şeyleri, raporumuzun niye olmadığını biliyoruz. Şimdi, KEFEK de bu konuda çok yaptırım sahibi olamıyor açıkçası. Olmalı, biz daha önce, başından beri söylüyoruz. Bu konuda biz bir anlamda motive edici bir güç olmalıyız, kurum ve kuruluşları biz zorlamalıyız, bakanlıkları biz zorlamalıyız. Hani daha önceki dönemde de toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda oldukça iyi bir çalışma yürütmüş KEFEK ama bütçe geliyor bu yıl yine, önümüzdeki ay önümüze gelecek, böyle bir şey yok. Oysa ki toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi aslında bakanlıklar nezdinde uygulayabilmiş olsak veri de elde ederiz. Çünkü toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin en önemli noktalarından bir tanesi inanılmaz bir veri akışı sağlayacak. Tüm bakanlıklarda, işte kaç kadın yararlandı bu işten, kaç çocuk yararlandı; bunları bize söyleyecek.

Evet, Türkiye’de hakikaten veri toplama konusunda inanılmaz sıkıntımız var bizim. Mesela yerel yönetimleri bu toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda mutlaka zorlamalıyız, bakanlıklarımızı zorlamalıyız. İşte bu işi kim üstlenecek? Siz denetimi yapıyorsunuz, biz burada çalışıyoruz KEFEK üyeleri olarak ama sonuçta birileri bu ülkede işte hem bundan sonraki raporumuzun daha iyi çıkması için hem kadınlarımızın daha iyi koşulları elde etmesi için bir şeyler yapılmak zorunda. Dolayısıyla, KEFEK olarak –pazar günü de biraz son aşamada konuştuk- farklı bir fonksiyon üstlenmeye doğru gitmeliyiz diye düşünüyorum. İşte bu ne olur? Meclisteki tüm kadın milletvekillerimizi bir araya getirerek yani siyasi parti ayrımı gözetmeksizin birtakım şeyleri yapabiliriz. İşte bir öneri hazırlarız, hep birlikte kanun teklifi hazırlarız. Mesela, ben toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilgili yapabileceğimizi düşünüyorum ama tabii bu yıl geçti artık. Önümüzdeki sene onun hazırlıklarını

yapıp Bakanlıkta mesela bütçeye doğru gidişi sağlamalıyız bence, bu çok önemli bir şey olur, biz bunu KEFEK olarak yapmalıyız. Böylece biz de kendimizi daha değerli ve işlevsel hissedebiliriz. Çünkü biz hep böyle işlevsiz hissediyoruz. Geliyoruz, konuşuyoruz, işte hepimizin kaygıları ortak ama mutlaka hem Cumhurbaşkanlığını hem işte bakanlıkları hem tüm Türkiye’deki kurum ve kuruluşları bu yönde zorlamalıyız, bunu harekete geçirmeliyiz ve bunu bizden başka da yapacak kimse olmayacak gibi görünüyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Başkanım.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Şimdi, yarın Naci Ağbal Bey’in gelmesini önemsiyorum. Orada da söylediği -Türk muhasebe biçiminde veya bütçe kısmında dijital sıkıntısı vardı hatırlarsanız, veri toplama, vesaire- koydukları yönünde. Biz ısrar ettikçe hani o toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme vardı, sonra ne oldu? Uygulamada koyduklarının müthiş bir veri akışı olabileceğini konuştular. Dolayısıyla, yarın hep birlikte öğreneceğiz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ama bütçeleme esasımız ona uygun değil.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Yaptıklarını söylediler veya yavaş yavaş geçtiklerini. Yarın bakalım, “2 dijital koyduk onunla alakalı.” dediler.

Bir de hakikaten, şimdi biz kadın konularına çalışırken kısa, orta ve uzun vadede yapmamız gerekenler ortaya çıkıyor. Şimdi, şu anda bulanık suda balık avlıyor gibiyiz. Neden? Tam 31 Ekimde bir senemiz oldu arkadaşlar, KEFEK Komisyon Başkanlığını devralalı. Ve çok çalışmalar yaptık, oradan çıkan verileri, işte Mardin’den çıkan verileri buradakinde çalıştık ve “Hep AK PARTİ vekilleri veya bakanları konuşuyor.” diye bakmayın lütfen. Biz burada meselenin sorumlusu kimse, bilgi ve tecrübe aktarımı olarak bakıyoruz. “Ne yaptı, neler yapacak, neler yapılması gerekiyor?” şeklinde bakıyoruz. Şimdi, hani onun önünde, KEFEK bütün partilerin ve temsilinin olduğu, partilerüstü kadın meselesinin çözülmesi gereken bir yer olarak değerlendirilmiş, kuruluş manifestosu bu yönde.

Dolayısıyla, biz de elimizden geleni yapıyoruz. Bir bakan çağırdığımızda bu bakanımızın tecrübelerini anlatmak... Ben farklı bir partiden olsaydım sabahtan akşama kadar sorardım “Ne yaptınız, ne yapacaktınız, nasıl oldu, neler eksik kaldı?” derdim. Hani şu partiden diye değil, farklı parti... Bu bir tecrübe meselesi. Dolayısıyla, bir “draft” rapor da hazırlanacak, gelecek, onun üzerine de bir toplanıp tekrar “draft” oluşturmamız lazım, hafta sonu İstanbul’da yaptığımız çalıştayla alakalı. Dolayısıyla, bu hızlılık... Takdir edersiniz ki bir de 2 tane seçim geçirdik, neredeyse beş altı ay burada olmadık.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Yani komisyon anlamında değil...

CANAN KALSIN (İstanbul) – Yok, yok, hani takip ediyoruz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Biz bütün çalışmalarımızı değerli buluyoruz, sonuç almak adına...

CANAN KALSIN (İstanbul) – İşte altı ay yok gibi düşünün ama emin olun arka planda çalışmaya ve taraflarıyla görüşmeye devam ediyoruz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ben şunu demek istiyorum hani çok basit bir şeyle somutlaştırsak: Örneğin, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme hani, YÖK tarafından, Millî Eğitim Bakanlığı çıkardığı an biz KEFEK olarak buna tepkimizi koymalıyız. Yani Cumhuriyet Halk Partisi vekilleri ya da işte HDP vekilleri, MHP vekilleri değil hep birlikte bunu yapmalıyız ki işte...

GREVİO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Ben cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

GREVİO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Teşekkür ediyorum.

O hani zorlama mekanizması, GREVIO bir denetleme mekanizması. Üç yıl süre veriyor, üç yıl sonra yine gelecek, hani o süreçten bahsettim ya, yine soru kâğıdı gelecek ama bu sefer o eksik, ivedilikle yapılması gerekli maddelerle ilgili özel bir yine soru kâğıdı gelecek, yine aynı süreç bu şekilde takip edilecek, izlenecek. Burada amaç, ivedilikle yapılması gereken 23 maddeyi çok aza indirmek. Bizim görevimiz böyle, bu şekilde devam edecek.

Şimdi, zorlama, teşvik etme ve bu işin aciliyetini vurgulama; bu da sizin göreviniz. Bu Komisyon onun için çok değerli, tebrik ediyorum oluşturduğunuz için. Yazacak olduğunuz raporda, öneriler kısmında, uygulamada düzeltilmesi gereken noktaları çok açık seçik, net bir şekilde... Ve eğer bunu sözleşmeye uyumlu bir şekilde hazırlarsanız çok çok daha olumlu olacaktır. Yani o zaten işinizi çok kolaylaştırır, zaten şu anda Bakanlığın önündeki yol haritası. Hani ona uygun olarak bu verilerin toplanması hususunda eğitimlerin yapılması, işte bakın hâkimlerin, savcılarının, hatta çok üst düzey bürokratların da eğitilmesi... İnanın ki eğitim her şeyi değiştiriyor. Ama doğru mesaj vermek, doğru mesaj. Onun da yöntemi, tekniği var. Hatta ben on-line bir platform kurulması ve bu yolla... Çünkü benim alanım eğitim teknolojileri aynı zamanda o alanın profesörüyüm. Bu platform yoluyla çeşitli dillerde bu sözleşmenin daha iyi uygulayıcılar tarafından algılanması, anlaşılması ve ona göre hareket edilmesi hususunda bir çalışmayı önermiştim. O konuda da birkaç şey oldu, hani diğer şapkama geçiyorum, üniversite öğretim üyesi olarak orada da bir şeyler yapmaya çalışıyoruz, bu çok önemli. Anlatılıp aktarıldığı zaman anlaşılıyor.

Yalnız, burada, sosyal medyanın yaymış olduğu olumsuz mesajlar ortalığı kirletiyor, bu sadece Türkiye’de değil bütün dünyada. Arkalarında da gizli, organize bir hareket var. Çünkü, bakın bazı ülkelerde boşanmak bile yasak, dinleri düşünüldüğünde. Öyle ülkeler var ki boşanmanın yasak olduğu; onlar İstanbul Sözleşmesi’ni tamamıyla –çok affedersiniz- şeytani bir sözleşme olarak nitelendiriyor, korkunç şeyler dönüyor aslına baktığımızda. Bu sadece Türkiye ittifakı, uluslararası ittifak; hep birlikte hareket etmeliyiz. Elimizdeki bu kanun hakikaten birçok sorunu çözebilir eğer uygulamalarına dikkat edilirse ama bunun da bir süreç olduğunu her zaman aklımızda tutmalıyız. Bir de problemi kabullenmek önemli. Çünkü, bazı ülkeler, bakanlar düzeyinde yaptıkları sunularda problemi kabul ettiklerini ve buna yönelik çözüm önerileri, uygulamada neyi değiştirip neyi değiştiremediklerini hâlâ, güzel bir şekilde sunuyorlar yani problemi kabul etmiş, “Ben bunları yaptım.” Zaten GREVIO da onu istiyor. Çünkü her şeyi bir anda düzeltemezsiniz, o çabanın olması gerekiyor. Ama bizim ülkemizde hâlâ bu sorunu kabul etmede problem yaşıyor. Onun için hem Meclise görev düşüyor hem üniversitelere çok büyük görev düşüyor. Yani bakanlıklara, Hükûmete, herkese, en küçük birime kadar problemi bir kere kabul edersek zaten hızlı bir şekilde çözebileceğimize inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Şahin.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Değerli sunumlarınız ve paylaşımlarınız için öncelikle çok teşekkür ederiz. Şu son noktayı koyduğumuz hususlarda ben de tamamıyla katılıyorum. Önce eğitim, teknoloji, bütçeleme bunların hepsi çok önemli. Ben de üzerine bir şey koymak istiyorum: Bir yerden başlayacaksak Siyasi Partiler Yasası’nı değiştirmemiz gerektiği inancındayım. Eşitlikçi bir anlayışla, Siyasi Partiler Yasası’na eşit temsil ve fermuar sistemini KEFEK’in öncülüğünde bugün Parlamentoda bulunan bütün kadınlar başarabilirsek zaten orada bu tür sorunların, kanunların çıkması, bütçelemede çoğunluğun sağlanması, vesaire gibi problemlerin tamamını aşmak için ciddi bir güç elde edeceğimizi düşünüyorum, buradan da çağrı yapıyorum: Siyasi Partiler Yasası’nı değiştirmek için birlikte bir yasa teklifi verelim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi hep deniliyor ya genelde olumsuz örnekler çıkarılıyor. Öyle değil, hakikaten kadın dernekleri de feminist örgütler de bu konuda yasayı ve sözleşmeyi savunan, buradan doğru yararlanan kadınları savunan açıklamalar yaptılar, Mor Çatı da bunlardan bir tanesi.

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Benim vurguladığım veri, sayı sunma. Yoksa tabii ki herkes açıklama yapıyor ama veri sunması gerekiyor, “Kaç tane kadını ben korudum?”

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – O tabii ki devlet mekanizmalarının işi yani yargının işi, İçişleri Bakanlığının işi, vesaire. O anlamda şöyle bir şey de var yani basınç oluşturmak diye bir şey var, iktidarı zorlamak diye, kim yönetiyorsa onu zorlamak. Dolayısıyla, örgütlerin de, kadın örgütlerinin de, feminist örgütlerinin de bu anlamda basınç oluşturmak üzere bu yolu kullanmaları da gayet doğal bir şeydir. Bunu başka türlü algılamak da doğru değildir bana göre. O anlamıyla bunu da bir hatırlatmak istiyorum.

Burada meselede bilmiyorum hani siz mesela, yeni bir, bu bir yıllık süreç içerisinde yeni bir sonuç aldınız mı GREVIO olarak? Yani arada bir ne oldu, ne bitti bu rapordan bu yana diye?

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Ara raporlar yok, üç yıl sonra gelinecek. Yani üç yıllık bir zaman verilmiş. Şöyle olabiliyor: Arada kişiler, bireyler mağdur olduklarına dair başvuru yapabiliyorlar. Öyle başvuru aldığında onu devlet yetkililerine, işte demin vurguladığım mekanizma yoluyla paylaşabiliyor GREVIO üyeleri ama bütün ülkelere o şekilde davranılıyor. Zaten bir yılı gitti, iki yıl kaldı; o da göz açıp kapayana kadar gider, zaten vakit de kalmadı.

BAŞKAN – Hocam, ben size bir şey sormak istiyorum, herhâlde konuşmanız bitti.

Şimdi, tabii, oluşmuş bir algı var. Biz burada tabii kadına karşı şiddetin önlenmesi amaç ve hedef. Hemeinslerimizin, hiç kimsenin burnu kanamasın. Neticede dünyada da böyle bir sorun var, Türkiye’de de böyle bir sorun var. Bununla alakalı ne yapmak gerekiyorsa yapmak lazım. Zaten bu iradeyi biz ortaya koymuşuz, çok ciddi ve çok radikal kararlar almışız. Ama geldiğimiz noktada bir algı var, bu algıyı da iyi yönetmek gerekiyor. Ben şunu merak ediyorum: GREVIO tabii bir üst kurum. Neticede imza atan tüm ülkelerin takibi, sözleşmeye uyup uymadığıyla ilgili takibi yapılıyor, raporlar hazırlanıyor ve ona göre bir çalışma içerisinde. Peki, ülkelerin yaptıkları tespitler yani uygulama aşamasında karşılaştıkları sorunlar veya tabii her ülkenin kendi özelliği var, nüfus yapısı var, mutlaka değerleri var, hayat görüşü var veya ailevi anlamda bazı değerler var. Bu noktada, ülkelerden GREVIO’ya bir dönüş oluyor mu? Yani “Bu, uygulamada yanlış veya böyle yapılmalı, bizim tespitlerimiz şu noktada, GREVIO şu noktada şöyle bir adım atmalıdır.” gibi herhangi böyle bir çalışma var mı? Böyle bir şey var mı?

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Böyle bir çalışma yok. Şu anda diğer ülkelerden öyle bir başvuru gelmedi daha doğrusu. Diğer ülkelerin yaptığı şey şu: Kimisi soru formlarını daha yeni dolduruyor, birinci raporlarını yeni gönderenler var, final raporlarını almış ve oradaki düzenlemeye -işte Türkiye de bunların arasında- hızlı bir şekilde uymaya ve uygulamaları düzeltmeye çalışanlar var.

Şimdi, aslında sözleşmenin sonuna doğru gelirsiniz, 80’inci maddesi, ondan önceki maddelerde değişiklik önerisinin nasıl yapılacağına dair düzenlemeyi kendi içinde barındırıyor. Ülke –tabii burada devlet söz konusu- eğer sözleşmenin herhangi bir maddesinin, ki zaten bu bir çerçevedir yani size bir çerçeve veriyor, o çerçevelerden bir tanesinin orada olmasını istemiyorsa bunu Avrupa Konseyine yine bu Taraflar Komitesine başvurarak iletir. Avrupa Konseyine, sözleşmeye imza atmış tüm ülkelere bu değişiklik önerisi gönderilir, onlar bunu incelerler, inceledikten sonra eğer oy çokluğu varsa ancak bu gerçekleşebilir. Bunun dışında, çekince koyabilir bir devlet ama hangi maddeye ne gerek, sebebini açıkça açıklaması gerekiyor.

BAŞKAN – Peki, çekincesini kabul ettikten sonra geriye dönüp de çekince koyabilir miyiz?

GREVIO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Evet, öyle bir şey olabilir ama neye? Onu çünkü çok düzgün bir şekilde aktarma ve o gerçeği iyi sunmak zorundadır. İsterse iptal edip çıkabilir de ama bakın söylüyorum, 34 üye ülke içinde hiç kimse bunu yapmaz. Çünkü bu zaten mükemmel olarak nitelendiriliyor. Bütün devletler bunu bir altın standart, altın çerçeve şeklinde kabul etmiş, o doğrultuda çalışmalarını yapıyor.

Şimdi, bazı ülkeler çekince koymuşlar ama çekince koymalarının tek bir nedeni var, o da kendi yasal mevzuatı ona uygun değil. Şimdi, Türkiye'nin şöyle bir şansı var. Bizim Anayasa'da 90'ıncı maddemiz var, orada "Türkiye herhangi bir uluslararası sözleşmeye imza attığı zaman o artık öncelenecek, kendi yerel hukukundan önce gelecek, önce o. Çünkü artık imza atmıştır, hızlı bir şekilde kendi iç hukukuna uyumlu hâle getirecek, eğer bir çelişki varsa uluslararası sözleşmedeki hükümler geçerlidir." diye biz Türkler böyle güzel bir şey koymuşuz Anayasa'ya. Bazı ülkelerde yok, anayasal sıkıntı var o hususta. O yüzden, yasal altyapısını yapmadığı yerlere çekince koymuş, bitirdiği zaman raporunu gönderiyor, "Tamam, ben bu yasal altyapımı hazırladım, şimdi bu çekincemi lütfen kaldırın." diye talepte bulunuyor. Yani herkes bunu kabullenmiş. Herkes bu konuda çok çok heyecanlı. Herkes ona uymaya, yasal mevzuatını o şekilde şekillendirmeye gayret ediyor. Bir de sözleşme zaten bir çerçeve. Size mesela "Bir faile verilecek ceza beş yıl mı olsun, altı yıl mı olsun?" diye böyle spesifik şeyler vermez. "Onu sadece cezalandırın, takip edin, kovuşturun, kovuşturmada bunlara dikkat edin." gibi size genel bir "gate line" veriyor, çerçeve sunmuş oluyor. O yüzden yani neye itiraz edeceksiniz? İtiraz edilecek hiçbir nokta yok ve bunu hiç kimse yapmadı zaten. Şimdiye kadar ne öyle bir itiraz, ne bir isteksizlik. Herkes heyecan içinde uymaya çalışıyor. Öyle bir problem hiçbir ülkede yok, yaşanmıyor.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Hocam geldiğiniz, katılım gösterdiğiniz için.

Aslında Türkiye de çok ciddi bir irade ortaya koydu özellikle İstanbul Sözleşmesi'ni kabul etmekle, akabinde 6284'ü uygulamakla kurumlara çok ciddi yükümlülükler getirilmiş durumda.

Biz bugün 11'inci toplantıyı gerçekleştirdik. Kurumlarımızın hepsini aşağı yukarı dinledik. Önümüzdeki toplantıda da Kamu Denetçiliği Kurumundan gelecekler ve bize bir sunum gerçekleştirecekler. Önümüzdeki süreçte de, belki önümüzdeki hafta, bir kadın sığınma evi ve ŞÖNİM ziyareti gerçekleştirme durumumuz var. Zaten aşağı yukarı sona doğru da geldik.

Ayrıca, bize, "Şu da yapılsın veya dinlenmesi gereken şunlar da var." dediğiniz önerileriniz varsa o hususta da bir değerlendirme yaparız.

Sivil toplum kuruluşlarını burada az önce ifade ettiniz "kendi yandaşlarınız" gibi bir şey kullandınız.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – "Yandaş" demedim, "Tek taraflı görüş bildiren" dedim.

BAŞKAN – "Tek taraflı." Evet. Bizim burada dinlediğimiz sivil toplum örgütleri, Mor Çatı Kadın Dayanışma Derneği ve KADEM, Türk Kadınlar Birliği. Yani bir KADEM'i belki siz burada...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ben gelmesem bizde Filiz takip ediyor oturumları ama ben de takip ederim.

BAŞKAN – Somut olarak "Şunu niye böyle yaptınız?" dersiniz, biz, eğer bir yanlımız varsa düzeltmeye gayret ederiz. Bizim buradaki çabamız, gayretimiz tamamen gerçeğin ortaya çıkması. Eğer yanlış bir uygulama varsa tespit edilmesi, yapılması gereken şeyler varsa bunun tespitinin yapılması. Tabii ki rapor nedir? Tespit yapmak içindir. Bundan sonra da ortaya çıkacak raporda tespit ettiğimiz hususların tavsiye edilmesi ve takibi yani hedefimiz ve amacımız bu. Dolayısıyla, burada bizim eksik kaldığımız veya tespit edemediğimiz hususlar varsa bu konuda bütün siyasi parti temsilcilerinin bize bilgi vermeleri veya tavsiyede bulunmaları hâlinde bunları değerlendiririz ve dikkate alırız. Buna da azami gayret gösteriyoruz ayrıca.

Önümüzdeki haftanın gündemiyle alakalı mutlaka sizlere gelecektir, bilgilendirilecektir herkes. Ama tavsiyeleriniz olursa onun evveliyatında ona göre bir değerlendirme yaparız biz de. Çünkü sona geldik, bir iki hafta içerisinde toparlayacağız ve sonra da raporun yazım aşamasına geçeceğiz.

Ben herkese çok teşekkür ediyorum.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Genel Kurul saatini pek düşünmezsek zorunlu sebepler dışında.

BAŞKAN – İşte biz de zorunlu sebeplerden.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yok, bu hafta olmuş, gelecek hafta için diyorum.

BAŞKAN – Ona biz de azami dikkat gösteriyoruz. Şu anda zaten yoklama için arkadaşlarımız burayı terk etmek zorunda kaldılar.

GREVİO TÜRKİYE ÜYESİ PROF. DR. AŞKIN ASAN – Ben de çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler, sağ olun.

Toplantımız bitti.

Kapanma Saati. 16.20

